

มาตรการทางกฎหมายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่
กระทำความผิด*

LEGAL MEASURES IN EDUCATION MANAGEMENT FOR CHILDREN AND
JUVENILE OFFENDERS

บัญชา วิทยานันต์

Buncha Wittaya-anant

เมธาพร กาญจนเตชะ

Mataporn Kanchanatecha

วิทยาลัยนครราชสีมา

Nakhon Ratchasima College, Thailand

Email: bancha@nmc.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาหลักการ แนวคิดการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด การแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู หลักการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและถูกควบคุมในสถานพินิจ 2) เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ของกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนตลอดจนเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางกฎหมายไทยและกฎหมายญี่ปุ่น 3) เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษา การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของประเทศไทย 4) เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไข และพัฒนาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอย่างถูกต้อง การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดในพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ.2561 เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยหลักสูตรการศึกษานอกระบบนั้นไม่เหมาะสมจะนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน อีกทั้งการจัดการเรียนตาม มาตรา 36 ไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน

* Received 14 February 2020; Revised 19 March 2020; Accepted 23 April 2020

อีกทั้งรูปแบบการจัดการศึกษาที่อนุญาตให้ออกไปศึกษาในสถานศึกษา ประเภทไปมา นอกสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนั้นส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน

ข้อเสนอแนะ ควรตั้งคณะกรรมการบูรณาการจัดการศึกษาที่ประกอบด้วยนักวิชาการด้านการศึกษา สหวิชาชีพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก อีกทั้งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 ให้หลักสูตรการฝึกอบรมเป็นไปตามโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และจัดให้การศึกษาลักษณะโรงเรียนประจำ นอกจากนี้ควรจัดตั้งค่ายฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด สำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้ได้รับการบังคับโทษในระยะเวลาที่สั้น

คำสำคัญ: การกระทำผิด, เด็กและเยาวชน, การจัดการศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were; 1) to study principles and concepts for treating children and juvenile offenders, correcting and rehabilitating as well as setting principles of education management and training for children and juvenile offenders who were detained in detention homes, 2) to study principles of laws related to treating of children and juvenile as well as education management and training for children and juvenile offenders both of Thai and Japanese laws, 3) to study problems caused from education management and training for children and juvenile offenders of Thailand and, 4) to study guidelines for solving problems and developing related laws to rehabilitate children and juvenile correctly. This is qualitative research conducted by using documentary research methodology to analyze data with content analysis and juristic method.

The objectives of this research were to study problems and guidelines related to education management and training for children and juvenile offenders in Thailand. The results revealed that the education management of non-formal education curriculum, as prescribed by the Administration of Juvenile Offenders Rehabilitation Act B.E. 2561 (2018), was not suitable for using with children and

juvenile offenders with deviant behavior and its Section 36 did not meet labor market. Moreover, the education management that allow to study outside detention homes affecting the children and juvenile offenders. Suggestions were as follows: - a committee should be established for integrating of education management that consisted of multidisciplinary academics, agencies related to judicial process for children; the Administration of Juvenile Offenders Rehabilitation Act B.E. 2561 (2018) shall be amended for making training curricula be in conformed with structures of Office of the Vocational Education Commission and their education management shall be provided in form of boarding schools; moreover, short-term training camps for children and juvenile offenders shall be established.

Keywords: Offence, Children and Juvenile, Education Management

บทนำ

การพัฒนาเด็กและเยาวชนถือเป็นแนวนโยบายที่สำคัญของชาติ ซึ่งจะต้องกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติทุกฉบับอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งแนวนโยบายในการปกป้อง ค้ำครอง และแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามวัย เห็นได้จากทางอาชีวศึกษาและทันตวิทยาไม่ถือว่าการกระทำของเด็กเป็นอาชญากรรม แต่จะเรียกการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนว่า “เด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน” หรือตรงกับคำว่า “Juvenile Delinquency” และภาครัฐได้มีความพยายามพัฒนาหน่วยงานภายในกระบวนการยุติธรรมเด็ก รวมถึงวางนโยบายต่างๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์สูงสุด (The best of the Child) ที่เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 (Convention on the Rights of the Child) โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นองค์กรสำคัญที่จะพัฒนาแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เด็กและเยาวชนมีความพร้อมและศักยภาพทางด้านความคิด ทักษะคิด จิตใจ พฤติกรรม ความรู้ ความสามารถที่จะกลับสู่สังคมอย่างเช่นพลเมืองที่มีคุณภาพไม่เป็นภาระและไม่สร้างปัญหาให้กับสังคมต่อไป และในปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ.2561 โดยต้องการที่จะจัดระบบของการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนให้เป็นไปอย่างเป็น

ระบบและมีประสิทธิภาพทั้งกระบวนการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องตลอดจนการดูแลหลังจากที่เด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยตัว ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เด็กนั้นสามารถกลับมาอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติและไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก (กิตติณัฐ วิทยุรัตน์, 2559)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาหลักการ แนวคิดการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด การแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู หลักการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและถูกควบคุมในสถานพินิจ

2. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ของกฎหมาย เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนตลอดจนเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางกฎหมายไทย และกฎหมายญี่ปุ่น

3. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษา การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของประเทศไทย

4. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไข และพัฒนาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอย่างถูกต้อง

สมมติฐานของการวิจัย สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้น ถือเป็นหลักในการพัฒนา แก้ไข ปรับเปลี่ยน และฟื้นฟูพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเพื่อให้มีความรู้ ทักษะ มีวิชาชีพติดตัว อีกทั้งพัฒนาพฤติกรรมให้มีความพร้อมก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัวไปสู่สังคมภายนอก กลับตนเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณสมบัติต่อการพัฒนาประเทศ แต่ในปัจจุบันพบว่าการจัดการศึกษาในสถานพินิจนั้นไม่เหมาะสมสำหรับการแก้ไข ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด อีกทั้งการจัดการศึกษาไม่ได้คำนึงถึงเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งส่งผลให้การแก้ไข ฟื้นฟูเด็ก และเยาวชนไม่สามารถเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เด็กและเยาวชนจำนวนหนึ่งยังกลับมาสู่การกระทำความผิดซ้ำอีก แต่หากประเทศไทยได้จัดระบบการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนอย่าง เหมาะสมในระหว่างที่ถูกควบคุมตัวในสถานพินิจ โดยการนำการจัดการศึกษาในลักษณะของ โรงเรียนประจำมาใช้ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เด็กและเยาวชนกลับมากระทำความผิดซ้ำและถือว่าการดำเนินงานที่คำนึงถึงเด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์สูงสุด (The best of the Child)

ขอบเขตของการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษากฎหมายในด้านเนื้อหาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและถูกควบคุมในสถานพินิจ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัววิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ

ครอบครัว พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 และกฎ ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายประเทศญี่ปุ่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) แล้วนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เชิงนิติวิธี (Juristic Method Analysis) รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อสรุป ผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงหลักการ แนวคิดการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด การแก้ไขฟื้นฟู หลักการจัดการศึกษาและฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและถูกควบคุมในสถานพินิจ
2. ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ของกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน ตลอดจนเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ทั้งกฎหมายไทยและประเทศญี่ปุ่น
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษา การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของประเทศไทย
4. ทำให้ทราบถึงแนวทางทางแก้ไขและพัฒนาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

ผลการวิจัย

1. การจัดการศึกษาการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ประเทศไทยได้บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษา ปรากฏตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีการบัญญัติหลักประกันด้านการศึกษาไว้ใน หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 57 ยังกำหนดให้การฝึกอบรมเด็กหรือเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ให้เข้ารับการฝึกอบรมให้กระทำโดยสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด 4 หรือสถานที่อื่น ที่จัดตั้งขึ้น ตามกฎหมายและศาลเห็นสมควร โดยการจัดให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร ใด ต้องจัดให้เหมาะสมกับอายุ สภาพร่างกาย สภาพจิต วุฒิภาวะ และประโยชน์ที่เด็กหรือ เยาวชนจะได้รับในอนาคต โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชน และพระราชบัญญัติ การบริหารการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้ศูนย์ฝึก และอบรมจะต้องจัดให้มีการศึกษาสายสามัญหรือการฝึกวิชาชีพ และการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรม และอารมณ์เด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับอายุ สภาพร่างกาย สภาพจิต วุฒิภาวะ ระยะเวลา การฝึกอบรม และประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนจะได้รับในอนาคต ตามหลักสูตรการฝึกอบรมที่ อธิบดีกำหนด (มาตรา 34) และให้ศูนย์ฝึกและอบรมจัดทำแนวทางการฝึกอบรมเพื่อเป็น แนวทางในการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็ก และเยาวชนตามสภาพปัญหาและความจำเป็น โดยมีการ กำหนดระยะเวลาที่สอดคล้องกับคำพิพากษา หรือคำสั่งศาล เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเด็ก และเยาวชนในการกลับไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้ แนวทางการฝึกอบรมต้อง สอดคล้องกับการกิจและลักษณะของศูนย์ฝึกและอบรมแต่ละ แห่ง (มาตรา 35) และในการ จัดทำแนวทางการฝึกอบรมให้พิจารณาข้อมูล (1) รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน (2) ระยะเวลาการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล (3) ผลการจำแนก (4) ความสนใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน (5) หลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งสถานที่ควบคุม สามารถจัดได้ (มาตรา 36) นอกจากนี้ในทางปฏิบัติก็ได้มีระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนว่าด้วยหลักสูตรการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2554 ข้อ 5 หลักสูตรการ ฝึกอบรมประกอบด้วย หลักสูตรด้านการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมและอารมณ์เด็ก และเยาวชน หลักสูตร ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน

สำหรับประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมาย Juvenile Law 2003 และ The Child Welfare Law of Japan (พินิจา เหลืองรัตนเจริญ, 2555) จัดการศึกษาโดยหลักสูตรแนวนว เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การศึกษาทางด้านอาชีพ การศึกษาวิสามัญทั่วไป และการศึกษาพิเศษ การ จัดการศึกษาสำหรับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในสถานฝึกอบรมของ ประเทศญี่ปุ่น (The Children and Young Persons Act, 1993) มีการดำเนินงานของ สถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

(1) Primary training school จัดให้สำหรับเด็กอายุ 14 - 16 ปี

(2) Middle training school จัดให้สำหรับเด็กอายุ 16 - 20 ปี

(3) Special training school จัดให้สำหรับเด็กอายุ 16 - 23 ปี ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการการศึกษาเป็นพิเศษ เช่น อาจมีปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายหรือจิตใจ ในระดับที่ไม่รุนแรง

(4) Medical training School จัดให้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพ ร่างกายหรือจิตใจอย่างรุนแรง

ในปี ค.ศ. 1977 สถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ได้ปรับปรุงการแก้ไข บำบัด โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อปรับปรุงโปรแกรมการฝึกอบรมระยะสั้น สำหรับผู้กระทำความผิดกฎหมาย จราจร และความผิดอื่นที่เป็นฐานความผิดเล็กน้อยไม่รุนแรง และเพื่อพัฒนาและจัดเตรียมการศึกษาที่เหมาะสมในสถานพินิจแต่ละแห่ง โดยให้มีหลักสูตรแนะแนวเกี่ยวกับการดำรงชีวิต การศึกษาทางด้านอาชีพ การศึกษาสามัญทั่วไป และการศึกษาพิเศษ ตลอดจนโปรแกรมการทำผิดด้านร่างกายและจิตใจสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีปัญหา การเปลี่ยนแปลงครั้งนั้นยังผลให้สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในญี่ปุ่นมีลักษณะเป็น 2 ประเภท (House Of Parliament Parliamentary Office of Science & Technology, 2016) โดยใช้ระยะเวลาในการให้การฝึกอบรมเป็นเกณฑ์ ได้แก่

1. สถานฝึกอบรมระยะสั้น ซึ่งรับเด็กที่กระทำความผิดเล็กน้อยไม่รุนแรง โดยจัดฝึกอบรมอย่างเข้ม ระหว่าง 4-5 เดือน

2. สถานฝึกอบรมระยะยาว จัดไว้สำหรับเด็กที่มีความประพฤติร้ายแรงกว่ากลุ่มแรก ซึ่งการฝึกอบรมระยะสั้นไม่เพียงพอสำหรับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเด็กและเยาวชน ได้ โดยมีช่วงเวลาการฝึกอบรมประมาณ 2 ปี

สำหรับรูปแบบการจัดการศึกษาเด็กและเยาวชนในสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนของประเทศญี่ปุ่นนั้น เป็นหน้าที่ของสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่ดำเนินภารกิจในการบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชน โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนทั้ง การศึกษาสามัญและการฝึกหัด อาชีพร่วมกับการบำบัดรักษาทางการแพทย์ และการให้การปรึกษาแนะแนวต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตอย่างปกติในสังคม โดยโปรแกรมการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูที่จัดให้สำหรับเด็กและเยาวชนในญี่ปุ่นนั้นจะหลากหลายมาก ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางเลือกให้แก่เด็กและเยาวชนสามารถเลือกโปรแกรมการฝึกอบรมได้ตามความต้องการ และเหมาะสม โปรแกรมที่จัดไว้จะหลากหลายครอบคลุมลักษณะที่แตกต่างกันของเด็กและเยาวชนแต่ละราย โปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งโปรแกรมระยะสั้นและระยะยาว โปรแกรมระยะสั้นจะมีไว้สำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดกฎหมายในฐานความผิดเล็กน้อย

เช่น ผิดกฎหมายควบคุมการจราจร การขับขี้อย่างประมาทจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ เป็นต้น หากความผิดฐานที่รุนแรงกว่านั้นหรือพิจารณาแล้วเห็นว่า เด็กควรได้รับการแก้ไขโดยใช้เวลานานจะได้ โปรแกรมต่าง ๆ ในระยะยาวหากพิจารณาหลักสูตรระยะยาว พบว่าโปรแกรมส่วนใหญ่เป็นโปรแกรมที่มุ่งทางด้านการศึกษาและการพัฒนาทักษะทางสังคม โปรแกรมที่มุ่งการบำบัดรักษาทางการแพทย์มีเพียงโปรแกรมเดียวเท่านั้น

2. ปัญหาการจัดการศึกษา การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ปรากฏตาม พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 37 กำหนดให้สถานที่ควบคุมจัดให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาแห่งชาติ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในทางปฏิบัติสถานพินิจและคุ้มครองเด็กได้นำหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งถือเป็นบุคคลที่ถือว่ามีความผิดหรือมีพฤติกรรมความประพฤติผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคมที่จะต้องได้รับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู พฤติกรรม อีกทั้งปัญหาของการจัดการศึกษาวิชาชีพ ที่ปรากฏในมาตรา 36 ไม่ได้มีข้อกำหนดในพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงาน หรือความสอดคล้องกับหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษาส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนเมื่อได้รับการปล่อยตัวและต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

3. จากการศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้ควรต้องพิจารณาทั้งด้านนโยบายที่ต้องให้ความสำคัญของการศึกษา โดยรัฐมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและมุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด สำหรับรูปแบบการจัดการศึกษา สำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พบว่า ควรต้องพิจารณาถึงการจัดการศึกษาจากแนวคิดใน การจัดตั้งโรงเรียนดัดสันดานที่เป็นโรงเรียนกึ่งนอน โรงเรียนการฝึกอาชีพ ตลอดจนการนำระบบค่ายฝึกอบรม สำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกบังคับโทษในระยะสั้นๆ รวมไปถึงพิจารณารูปแบบการจัดการศึกษาของผู้ต้องขังของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

อภิปรายผล

1. ความสำคัญของการศึกษาที่นำไปสู่การแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจากการศึกษามาตรฐานระหว่างประเทศในการให้ความคุ้มครองสิทธิของเด็กอนุสัญญา

ว่า ด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ (UN Convention on the Rights) ที่ได้กำหนดให้สิทธิในการพัฒนาตนเองของเด็กเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน (Fundamental Rights) ที่เด็กจะต้องได้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา อันเป็นพื้นฐานและมาตรการที่จำเป็นต่อการพัฒนาของเด็ก อนุสัญญาเน้นว่าเด็กมีสิทธิได้รับการศึกษาเพื่อให้เด็กได้พัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถพิเศษ และความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจของเด็กให้เต็มศักยภาพของแต่ละคน สิทธิในการศึกษานั้นอยู่บนพื้นฐานที่จะต้องให้เด็กมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน โดยรัฐจะต้องจัดการศึกษาภาคบังคับในระดับชั้นประถมให้ทั่วถึง โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายจากเด็กทุกคน และต้องส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาในระดับชั้นมัธยมในรูปแบบที่หลากหลายและการศึกษาวิชาชีพ เพื่อให้เด็กทุกคนมีโอกาสที่เข้าศึกษาได้ โดยรัฐ อาจจัดมาตรการที่เหมาะสม (ข้อ 29) เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญานี้จึงจำเป็นต้องมีพันธกรณีที่บัญญัติกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้วางหลักประกันถึงหน้าที่ของรัฐที่ต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา รวมไปถึงการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย เป็นต้น (สำนักวิชาการ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) และในทางปฏิบัติได้มีการกำหนดความสำคัญของการศึกษาไว้ในแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 - 2564 รวมไปถึงแผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563 - 2565) โดยรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมวัย

ในการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด จึงถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา รวมไปถึงการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย เพราะการศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะสามารถเข้ามามีส่วนในการแก้ไข พื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด การศึกษา (Education) เป็นการเพิ่มศักยภาพของมนุษย์เป็นกระบวนการในการพัฒนามนุษย์ ทั้งในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยตัวของมันเอง และในฐานะที่เป็นทรัพยากร ดังนั้นการศึกษาจึงถือเป็นการพัฒนาคนที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge-based) เมื่อการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดย่อมจะต้องเป็นไปตามทฤษฎีในการแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) ซึ่งมีวิธีการหลายที่จะนำมาใช้ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ วิธีการดังกล่าวมีสภาพเป็นตัวบำบัด ตัดโอกาสหรือจำกัดความสามารถในการกระทำความผิด วิธีการ เหล่านี้จะต้องเป็นตัวกำหนดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดเพื่อความสุข ความพึงพอใจของผู้นั้น โดยในการ

ศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอเพื่อแสดงให้เห็นว่า การศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและสามารถแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในขณะเดียวกันย่อมส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่มุ่งต่อการแก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่เห็นว่าควรใช้การศึกษา การนันทนาการ การหางาน และการสร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง การสร้างสังคมที่เป็นธรรมยังยอมรับในหลักการให้ความช่วยเหลือและการสงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการของศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก

2.1 การจำแนกเด็กและเยาวชน ในการจัดการเรียนการสอนของสถานพินิจนั้น จะเริ่มจากกระบวนการจำแนกเด็กและ เยาวชน เพื่อเป็นการแยกเด็กและเยาวชน ในเหมาะสมกับการจัดการศึกษา เป็นไปตามพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 27 ที่กำหนดให้ผู้อำนวยการจัดให้มีการจำแนกเด็กและเยาวชน กล่าวโดยสรุป การจำแนกเด็กและ เยาวชนนั้นเป็นวิธีการแยกและจัดประเภทเด็กและเยาวชนเพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน และการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน ซึ่งเมื่อได้มีการจำแนกเด็กและเยาวชนแล้ว ในกรณีที่เด็กและเยาวชนที่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับ จะเข้าเรียนในหน่วยสามัญหลักสูตร การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเปิดให้เยาวชนได้ศึกษาทุกระดับตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย เห็นได้ว่าวิธีการจำแนกเด็กและเยาวชนดังกล่าวนี้ จึงสอดคล้องกับทฤษฎีการแก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยการแก้ไข ฟื้นฟูที่มองว่าลงโทษต่อผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล เพื่อแก้ไขฟื้นฟูให้เป็นคนดีอาจกระทำเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม โดยยึดหลักการลงโทษต้องเหมาะสมกับบุคคล เน้นการวิเคราะห์หาสาเหตุของการกระทำความผิดเน้นการแก้ไขที่สาเหตุ และแก้ไขถูกต้องผู้กระทำจะไม่กลับมากระทำความผิดอีก

2.2 หลักสูตรที่ใช้เพื่อแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงหลักสูตรด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่สถานพินิจฯ ได้จัดให้แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด สำหรับหลักสูตรด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน นั้นแบ่งออกเป็น

2.2.1 การจัดการศึกษาสายสามัญ การจัดการศึกษาสายสามัญนั้นกรมพินิจและคุ้มครองเด็กได้นำหลักสูตรการศึกษา นอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551 (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2557) มาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการจัดทำหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการศึกษาระดับขั้นนอกระบบปกติที่จัดให้กับประชาชนทุกเพศทุกวัยไม่มีการจำกัดพื้นฐานการศึกษาอาชีพ ประสบการณ์หรือความสนใจที่มี จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความรู้และประสบการณ์จากการทำงาน และการประกอบอาชีพ และเป็นกระบวนการของการศึกษาตลอดชีวิต และภารกิจสำคัญที่จะต้องให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค แต่เมื่อนำหลักสูตรการศึกษานอกระบบดังกล่าวมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งถือเป็นบุคคลที่ถือว่ามีความผิดปกติทางพฤติกรรม หรือมีความประพฤติผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งจากการศึกษาจากแนวคิดในสมัยใหม่มีความเห็นว่าการกระทำความผิดของเด็กมาจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ปัญหาความยากจนครอบครัวแตกแยก หรือครอบครัวขาดความอบอุ่น หลักการนี้พยายามหาสาเหตุของการกระทำความผิดที่แท้จริง เพื่อให้มีการแก้ไขเด็กให้ตรงกับสาเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีจิตวิทยาของซิกมันด์ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ที่เสนอว่าผู้กระทำความผิดอาจเป็นคนเจ็บป่วย การฝ่าฝืนกฎหมายน่าจะเป็นการเจ็บป่วยมากกว่าการเจตนากระทำความผิดอย่างแท้จริง เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดควรจะได้รับการแก้ไข บำบัด พื้นฟู อย่างถูกต้องและให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขและลดการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นผู้วิจัยพิจารณาการนำหลักสูตร การศึกษานอกระบบมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นยังไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด (Florida State Dept of Juvenile Justice., 1997)

จากการศึกษากฎหมายประเทศญี่ปุ่นจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษานั้นจะใช้หลักสูตรที่แตกต่างกันตามบริบทของแต่ละประเทศ แต่จุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนนั้นมีเป้าหมายเดียวกันคือ เพื่อแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้กลับเข้าไปอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุขและไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

2.2.2 การจัดการศึกษาวิชาชีพ การจัดการศึกษาวิชานั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแต่ละแห่ง ได้เรียนรู้หลักสูตรวิชาชีพในหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่ตนเองสนใจ สามารถนำไปประกอบอาชีพต่อไป โดยการหลักสูตรจะต้องพิจารณาข้อมูลตามพระราชบัญญัติการ

บริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 36 กำหนดให้พิจารณาข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (1) รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
- (2) ระยะเวลาการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล
- (3) ผลการจำแนก
- (4) ความสมัครใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน
- (5) หลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งสถานที่ควบคุมสามารถจัดได้

จากบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้จัดหลักสูตรการฝึกอบรมนั้นต้องพิจารณาจากความสมัครใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน รวมถึงหลักสูตรนั้นสถานที่ ควบคุมสามารถจัดได้

ในทางปฏิบัติ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กแต่ละแห่งจะดำเนินการจัดการโครงการหรือหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับอบรมเยาวชนที่อยู่ภายในจะถามความต้องการของเด็กว่าพวกเขาอยากที่จะเรียนรู้อะไร สนใจอาชีพไหน และให้ทางเลือกกับพวกเขาในการอบรมฝึกฝนโดยการสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ซึ่งหากพบว่าคนส่วนใหญ่สนใจเรียนรู้ในทักษะอาชีพด้านใดก็จะดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อให้เข้ามาอยู่ในหลักสูตรวิชาของสถานพินิจฯ ต่อไป จากการดำเนินงานดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การจัดทำโครงการเพื่อนำมาเข้าสู่หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจนั้นเป็นการพิจารณาตามพระราชบัญญัติการบริหาร การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 36 โดยเฉพาะ (4) ความสมัครใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน และ(5) หลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งสถานที่ควบคุมสามารถจัดได้ โดยไม่ได้มีข้อกำหนดในการพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงาน หรือความสอดคล้องกับหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งอาจส่งผลกระทบเมื่อเด็กและเยาวชนเมื่อได้รับการปล่อยตัว เพราะหากการจัดหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ย่อมจะส่งผลให้เด็กสามารถเทียบโอนได้ว่าอยู่ในระดับการศึกษาใด (วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล, 2543)

จากการศึกษากฎหมายประเทศประเทศญี่ปุ่น พบว่า การศึกษาสายอาชีพและการแนะแนวอาชีพ สถานฝึกอบรมแต่ละแห่งสามารถกำหนดรายวิชาบรรจุเข้าในหลักสูตรสายอาชีพของสถานฝึกอบรมได้โดยอิสระขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เช่น ความต้องการของตลาดแรงงาน วัตถุประสงค์ในการประกอบการ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของสถานพินิจนั้นมีหลักสูตรที่ยังไม่เหมาะสมกับการแก้ไข บำบัด พื้นฟูเด็กและเยาวชน ซึ่งการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกมีผู้ให้ ข้อมูลว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้ เนื่องจาก เด็กและเยาวชนนั้นถือว่ามีความพร้อมทางพฤติกรรมและอารมณ์ การใช้การศึกษาจึงถือว่ามีส่วนช่วยลดการกระทำความผิดซ้ำได้ในขณะหากการจัดการศึกษาที่ไม่เหมาะสมอาจมีส่วนทำให้เด็กและเยาวชนนั้นหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำได้อีก

3. ปัญหารูปแบบการจัดการศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ปัจจุบันรูปแบบของการเรียนของเด็กเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกนั้น มีรูปแบบคือ

3.1 การจัดการศึกษาในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก มีการจัดการศึกษาสายสามัญ และ จัดการศึกษาวิชาชีพ

3.2 ออกไปศึกษาในสถานศึกษา ประเภทไปมานอกสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน

โดยความหมายของการศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจ หมายถึง เด็กหรือเยาวชน ที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ที่อยู่ในความควบคุมดูแลของสถานพินิจฯ หรือศูนย์ ฝึกและอบรมฯ ได้รับอนุญาตให้ออกไปศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจตามพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชน และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 41(6) ซึ่งในทางปฏิบัติกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน การ อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้วออกไปศึกษาใน สถานศึกษา ประเภทไปมานอกสถานพินิจ หรือศูนย์ฝึกและอบรมตามระเบียบอธิบดีกำหนด พ.ศ. 2557 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า การที่เรียน แบบไปมานอกสถานพินิจนั้นเกิด ปัญหาที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่เด็กและเยาวชนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับนักเรียนอื่นไม่รู้สึกลังอาย กลัวเพื่อน สังคม ไม่ยอมรับอาจส่งผลกระทบต่ออนาคตของเด็กและเยาวชน ดังนั้นการจัดการศึกษาประเภทไป มานอกสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงไม่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำ ความผิด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีแนวคิดที่ว่า รูปแบบของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำ ความผิด นั้นควรดำเนินการจัดการเรียนการสอนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจากการศึกษา แนวคิดแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยในปี พ.ศ. 2476 หลวงบรรณ สารประสิทธิ์ รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ได้เสนอให้จัดตั้งโรงเรียนที่ควรมี ลักษณะเป็นโรงเรียนดัดสันดาน (Reform School) ผสมกับโรงเรียนฝึกวิชาชีพ (Industrial School) ที่อบรมปรับเปลี่ยนนิสัย และฝึกอาชีพ เพื่อให้เด็กเป็นแรงงานทางเศรษฐกิจในอนาคต (ศรัณยู เทพสงเคราะห์, 2559) และจากการศึกษารูปแบบของการจัดการศึกษาของประเทศ ญี่ปุ่น การจัดการศึกษาถือเป็นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งในการแก้ไข ฟื้นฟูผู้ต้องขังโดยการให้การศึกษา และฝึกอบรมจะมีการจัดการให้การศึกษาในเรือนจำเฉพาะ คือ การจัดสถานฝึก โดยการ จัด การศึกษาอบรมโดยแบ่งตามประเภทอายุของเด็กและเยาวชนที่มีลักษณะเป็นประเภทกลุ่มช่วง อายุ 3 กลุ่มอายุ และกลุ่มที่ 4 สำหรับกลุ่มที่มีปัญหาด้านสุขภาพ

จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน ในปัจจุบันนั้นยังมีรูปแบบที่ไม่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานพินิจในลักษณะของโรงเรียนประจำ โรงเรียนการฝึกอาชีพและค่ายฝึกอบรมเยาวชนตามช่วงอายุ อย่างไรก็ตาม ในการจัดเฉพาะ หลักสูตรเกี่ยวกับวิชาชีพก็อาจจำเป็นที่จะต้องออกไปศึกษาในสถานศึกษา ประเภทไปมา นอกสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังนั้น ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรต้องมีการ จัดรูปแบบการจัดการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยนำมาบูรณาการใน เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์สูงสุด และ สามารถปรับพฤติกรรมของเด็กให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้เป็นปกติ และที่สำคัญเด็กและ เยาวชนนั้นจะต้องไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก รวมถึงจัดตั้งคณะกรรมการบูรณาการ จัด การศึกษาที่ประกอบด้วย นักวิชาการด้านการศึกษา สหวิชาชีพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาวิชาสามัญ ที่ปัจจุบันใช้หลักสูตรการศึกษานอก ระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควรปรับหลักสูตรที่ให้การศึกษเป็น

เครื่องมือ หนึ่งของการบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชน โดยอาจใช้กิจกรรมเป็นหลักในการดำเนิน
หลักสูตร

2. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่
กระทำผิด พ.ศ. 2561 วรรคท้ายของมาตรา 36 ดังนี้

มาตรา 36 “ในการจัดทำแนวทางการฝึกอบรม ให้พิจารณาข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (1) รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
- (2) ระยะเวลาการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล
- (3) ผลการจำแนก
- (4) ความสนใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน
- (5) หลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งสถานที่ควบคุมสามารถจัดได้

ทั้งนี้ หลักสูตรการฝึกอบรมเป็นไปตามโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา”

3. ควรจัดให้การศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กในลักษณะโรงเรียนประจำ
(โรงเรียนกึ่งนอน) โดยจัดหลักสูตรการเรียนการสอนขึ้นในสถานพินิจฯ โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อให้การศึกษา (Education) สามารถเข้ามามีส่วนในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ทั้งนี้ เพื่อให้เด็ก
และเยาวชนได้รับประโยชน์สูงสุด และสามารถปรับพฤติกรรมของเด็กให้สามารถกลับเข้าสู่
สังคมได้เป็นปกติ และที่สำคัญเด็กและเยาวชนนั้นจะต้องไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

4. ออกระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วย รูปแบบการจัด
การศึกษา สำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพื่อการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู

5. ควรจัดตั้งค่ายฝึกอบรมเด็กเยาวชนที่กระทำความผิดในรูปแบบแคมป์ฝึกอบรมใน
ระยะสั้นๆ เพื่อฟื้นฟู พัฒนาและบำบัดแก้ไขเด็กที่ศาลมีคำสั่งบังคับโทษในระยะสั้นๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2557). คู่มือปฏิบัติงาน การจัดการศึกษาให้กับเด็ก
และเยาวชนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.
กรุงเทพมหานคร: กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก.

- กิตติณัฐ วิญญรัตน์. (2559). กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ : ศึกษากรณีการจัดการศึกษาของผู้ต้องขัง. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พิชญา เหลืองรัตนเจริญ. (2555). กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด. ใน ดุษฎีนิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญสกุล. (2543). การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานปฏิบัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ศรัญญ เทพสงเคราะห์. (2559). โรงเรียนฝึกอາชีฟ : พื้นที่ควบคุมเด็กในสถาบันราชทัณฑ์ไทย พ.ศ.2479-2501. วารสารหน้าจั่ว, 114-135. เข้าถึงได้จาก <https://library.tcdc.or.th/record/view/b00039751>
- สำนักวิชาการ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). บทบัญญัติด้านการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เข้าถึงได้จาก <https://library2.parliament.go.th/ejourna/content/af/2561/mar2561-3.pdf>
- Florida State Dept of Juvenile Justice. (1997). Polk County Juvenile Boot Camp-Female Program: A Follow-up Study of the First Seven Platoons. Retrieved <https://psycnet.apa.org/record/2007-13446-003>
- House Of Parliament Parliamentary Office of Science & Technology. (2016). Retrieved from www.parliament.uk/post
- The Children and Young Persons Act. (1993). (CYPA) Chapter 38. Retrieved from <https://sso.agc.gov.sg/Act/CYPA1993>